

Nederlandse Zorgautoriteit
Postbus 3017, 3502GA Utrecht
t.a.v. Dr. M.J. Kaljouw, voorzitter Raad van Bestuur

Amsterdam, 26 juni 2019

Ons kenmerk: 2019/6/JWV-RR

Betreft: bestuurlijk overleg 2 juli 2019

Geachte mevrouw Kaljouw,

U heeft ons op 11 juni jl. uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg op 2 juli a.s. over “de ambities voor de mondzorg”, waarvoor wij de beloofde documenten inmiddels hebben mogen ontvangen. Wij laten u met deze brief weten dat de ANT niet aan het komende bestuurlijke overleg kan en zal deelnemen. De ANT wil op geen enkele wijze medeverantwoordelijk zijn voor maatregelen die naar haar mening afbreuk doen aan de kwaliteit van mondzorg en daarmee aan de belangen van patiënten en consumenten die op deze zorg zijn aangewezen. Alles wijst erop dat bepaalde maatregelen die op basis van de “gezamenlijke” ambities zullen worden genomen juist die afbreuk teweeg zullen brengen.

Aan de beslissing om niet langer aan het door de NZa geleide overleg deel te nemen ligt een aantal overwegingen ten grondslag:

- 1) Het experiment taakherschikking, waar wij een verklaard tegenstander van zijn, moet zuiver en op eigen merites kunnen worden beoordeeld. Alle op de geformuleerde ambities gebaseerde maatregelen die tot aanpassingen in de bekostiging zullen gaan leiden, vertekenen de uitkomst van het experiment. Worden die maatregelen geëffectueerd tijdens, of vlak voor het begin van het experiment, dan is duidelijk dat de nulmeting ten behoeve van de evaluatie van het experiment dusdanig ernstig verstoord wordt dat een zuivere evaluatie van het experiment door de Tweede Kamer onmogelijk zal zijn.
- 2) De NZa heeft recent een aantal uitlatingen gedaan over taakherschikking en het principe van de Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP) die van belang zijn in de context van de “ambities voor de mondzorg”. Deze zijn te vinden in de ‘Monitor Taakherschikking’ van maart 2019 en het ‘Voortgangsrapport ‘De juiste zorg op de juiste plek’ van 14 mei 2019. In deze documenten lezen wij dat de NZa stelt dat taakherschikking een essentieel onderdeel is van JZOJP, dat bovendien ‘een belangrijk onderdeel’ is geworden van haar werk. De NZa zegt dat ze zowel in haar rol als reguleerder als die van toezichthouder de vele mogelijkheden aangrijpt om de praktijk te stimuleren en te faciliteren met het realiseren ervan. *Een voorbeeld is het aanpassen van de bekostiging.*

Over de effecten van taakherschikking stelt de NZa: “Artsen van wie taken worden overgenomen gaan vaak niet minder werken en verdienen, maar gaan andere en complexere patiënten behandelen. De inzet van taakherschkers komt er ‘extra’ bovenop.” De overheid motiveert tandartsen juist om taakherschikking te omarmen omdat het hen meer tijd zou geven voor complexere behandelingen. Het is een miskennis van de realiteit waarin er een tandartsentekort is en een grote groep mensen verstoken blijft van tandheelkundige zorg, als de verwachting zou

bestaan dat de inzet van taakherschikkers minder totale kosten op zou leveren. Dat die verwachting bij de NZa toch bestaat blijkt uit de volgende, bijzonder opvallende opmerking: “Op de langere termijn kan taakherschikking pas leiden tot een daling van de uitgaven als er *minder artsen* nodig blijken te zijn en *dezelfde taken door taakherschikkers tegen een lager tarief* worden uitgevoerd.”

3) Sinds september 2018 vragen wij tijdens de door de NZa geleide bijeenkomsten om duidelijke spelregels: wat is de procedure, welke stappen worden genomen, wat zijn de beslismomenten, wie geeft uiteindelijk de doorslag. Gedurende het gehele proces is hier geen duidelijkheid over gegeven. Ook in het verslag van het bestuurlijk overleg van 14 mei jl. wordt nog steeds gemeld dat partijen behoefte aan meer duidelijkheid hebben. Maar zelfs het procesvoorstel van 25 juni biedt geen verder inzicht. Belangrijk is ook dat u heeft gesteld dat het proces doorgang zal vinden, met of zonder ons. Dit deed u nadat de ANT bezwaren uitte over de gevolgde procedure. U stelde dat de NZa maatregelen zal doordrukken, zelfs als veldpartijen nadrukkelijk en gemotiveerd tegen zijn. Hiermee is de ‘ruimte voor overleg met de achterban’ waarover in het verslag gesproken wordt van geen enkele waarde meer. De besproken ‘go’ en ‘no-go’-momenten stellen inhoudelijk niets voor als de NZa toch de doorslag gaat geven. Partijen worden door hun participatie in een onduidelijk proces door de NZa gebruikt om de uitkomsten en de daarop gebaseerde maatregelen te rechtvaardigen, zonder dat zij maatschappelijk onwenselijke uitkomsten van de hand kunnen wijzen. Dit is niet onze opvatting van behoorlijk bestuur noch van democratische participatie en besluitvorming en wij stellen hier andermaal dat wij zo’n proces, noch de daarop gebaseerde uitkomsten steunen of onderschrijven tenzij deze uitkomsten in onze opvatting evident in het belang van de patiënt of van de mondzorg zijn.

4) De NZa lijkt bewust "bekostiging" met "kosten" te willen verwarren en de ambities te zien als maatregelen voor bezuiniging en beheersing van de kosten middels taakherschikking, terwijl de financiering en niet de bekostiging vaak het echte probleem vormt. Door partijen aan tafel te vragen in het kader van het vaststellen van ‘ambities’ wordt de mogelijkheid gecreëerd om met deze ambities als motivatie de bekostiging te wijzigen. Hierbij ontstaat er bovendien een voor ons onacceptabele risicoverschuiving naar de zorgverlener.

5) De NZa liet eerder doorschemeren de bekostiging op de schop te willen nemen “omdat er knelpunten in de mondzorg” mee zouden samenhangen. Dat dit zo is en waar deze aanname op gebaseerd is, heeft de NZa tot op heden niet kunnen aantonen. Op onze herhaaldelijke vraag of het voornemen om de bekostiging aan te passen een samenhang kent met de wens om taken te herschikken, heeft de NZa meermalen resoluut ontkennend geantwoord. Des te meer opmerkelijk is dat nu in het ‘Voortgangsrapport ‘De juiste zorg op de juiste plek’ de NZa klip en klaar schrijft dat taakherschikking sinds 2017 is opgenomen in de strategische agenda van de NZa en ondersteund zal worden door aanpassingen in de bekostiging. Dit is volkomen in strijd met de antwoorden die de NZa tijdens de bijeenkomsten heeft gegeven op vragen van de ANT.

Het is inmiddels duidelijk dat de ambities onmogelijk los gezien kunnen worden van de strategische agenda van de NZa, welke bovendien veel overeenkomsten vertoont met de politieke wensen van VWS. De tegenstrijdige uitspraken staan voor ons op uiterst gespannen voet met beginselen van behoorlijk bestuur. De ANT acht het daarnaast vreemd dat de NZa nog voordat het experiment is begonnen en er dus nog geen enkel effect gemeten kan worden, al stelt dat ze taakherschikking als

speerpunt ziet in de verbetering van kwaliteit en verlaging van kosten. Wat is dan nog het doel van het experiment als de uitkomst voor de NZa al vaststaat?

Wij voorzien dat de ambities *“Er moet meer worden ingezet op bewezen effectieve preventie”* en *“Er is maatwerk nodig in de bekostiging en organisatie van mondzorg voor jeugd tot 18 jaar”* in de strategische agenda van de NZa typisch als motivatie zullen worden gebruikt om de bekostiging aan te passen, met als doel taakherschikking te ondersteunen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen uitmonden in een abonnement-systeem voor de jeugd, een manier om de stijging van de kosten voor preventie op een voorspelbare wijze te beperken. Deze maatregel, die onderbehandeling in de hand werkt en extra bureaucratie zal veroorzaken, zou de ANT zeer schadelijk vinden, omdat de risico’s van een dergelijk systeem juist daar liggen waar reeds serieuze problemen bestaan in de huidige situatie. Zorgverleners worden met onnodig veel extra registratiewerk geconfronteerd en bovendien worden de risico’s die nu door het collectief van zorgverzekeraars worden gedragen op onacceptabele wijze afgewenteld op patiënt en zorgverlener.

Met de door de NZa gekozen aanpak en handelswijze kunnen wij niet anders dan bij voorbaat afstand nemen van de keuzes van de NZa en ons terugtrekken uit het door u vormgegeven overleg. Uw voorstel voor een externe voorzitter heeft ons niet overtuigd omdat hiermee een onbekende partij zijn intrede doet en het proces er niet door wijzigt. Anders dan het verslag van het laatste bestuurlijk overleg vermeldt, heeft de ANT tijdens dat overleg een parallel getrokken met het proces rond de vrije tarieven in 2012 in reactie op uw tweede voorstel, namelijk de beroepsgroepen buiten spel te zetten en met uw eigen ‘tandarts-experts’ verder te gaan. De beroepsverenigingen zijn de echte experts en naar onze mening kan dit proces geen doorgang hebben als wij het niet ondersteunen.

In de overtuiging dat de tijdens het overleg door de ANT geformuleerde ambities de mondzorg echt vooruithelpen, zullen we onze energie in de verwezenlijking daarvan steken. Een voorbeeld hiervan is de vertaalslag naar een patiëntvriendelijke en transparante uitleg van de tandartsnota op de ANT-site mondzorgkosten.nl. Vanzelfsprekend staat onze deur voor de NZa altijd open en zouden we graag zien dat zij bereid is om een bijdrage te leveren aan ambities die werkelijk in het belang zijn van zowel patiënt als zorgverlener en als zodanig door de gehele beroepsgroep worden gesteund.

Met vriendelijke groet,
Associatie Nederlandse Tandartsen

Jan-Willem Vaartjes
voorzitter

Ravin Raktoe
vicevoorzitter